

«Беларусь — гэта самая прыстойная краіна з усіх краін былога СССР», піша польская газета «Puls Biznesu». Аўтаргэтытнае эканамічнае выданне свяржжае, што карупцыя і адсталасць на нашай радзіме — гэта міф. **СТАР 2**

Хто адмовіцца займацца любімай справай і пры гэтым працаваць у зручны для сябе час? Як гэта зрабіць правільна? Аказваецца, зрабіцца рамеснікам можна ўсёго за дзень-два. **СТАР 5**

Каб стаць удзельнікамі першынства Еўропы па баскетболе, беларускай камандзе трэба двойчы перамагчы зборную Эстоніі. Што цікава, дапамагаць у дуэлі з прыбалтэйцамі нашым хлопцам будзе... эстонец! **СТАР 6**

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

22 ЖНІўНЯ 2013 г. ЧАЦВЕР № 156 (27521) Кошт 1800 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Родная газета на роднай мове

Гэта было падобна на сустрэчу старых знаёмых. Яны і сапраўды адзін аднаго добра ведаюць — людзі займаюцца адной справай, адной вялікай тэмай, якая стала галоўнай у іх працы. Яны даследуюць славянскую культуру. Культуру розных славянскіх краін. Таму каля канцэртнай залы «Мінск» яшчэ да пачатку з'езда гучалі цёплыя — і такія зразу-мелья — вітанні на розных мовах. І па-беларуску. Што прыемна, што беларуская мова гучала і з вуснаў замежных навукоўцаў. І потым, ужо ў зале, яна стала дамінаваць. На ёй гаварылі акадэмікі і міністры — адукацыі Уладзімір Масквевіч і культуры Барыс Святлоў. Яна гучала з вуснаў мітрапаліта Мінска-Магілёўскага архіепіскапа Тадэвуша Кандрусевіча, які прывітаў з'езд ад імя касцёла. Яна гучала ў вітальным слове Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага, Патрыярша Экарха ўсяе Беларусі Філарэта. Вядома, узгадалі святкаванне ў гонар хрысціянна Рую. Успомнілі пра стварэнне славянскай пісьменнасці братамі Кірылам і Мяфодзіем. Ды прыгадалі традыцыі беларускага пісьменства...

ЧАСТКІ АДЗІНАГА

«Як відаць з праграмы з'езда, першая літаратурная мова славян — стараславянская, у аснову якой пакладзена мова нашых далёкіх продкаў — дрыгавічоў-другавітаў, да гэтага часу прыягае ўвагу даследчыкаў усяго свету. Месяці і роля славянскіх моў і літаратуры ў мінулым і сучасным свеце цікавіць не толькі вучоных славянскіх краін, але і шырокую навуковую грамадскасць ад Японіі да Злучаных Штатаў Амерыкі.

Нам асабліва прыемна адзначыць, што беларуская праблематыка традыцыйна займае значнае месца ў тэматыцы міжнародных з'ездаў славістаў, — адзначыў у сваім выступленні прафесар Аляксандр ЛУКАШАНЕЦ як беларускі

даследчык. І як старшыня Міжнароднага камітэта славістаў падкрэсліў, што наогул правядзенне Міжнароднага з'езда славістаў у Беларусі варта разглядаць як «прызнанне пэўных поспехаў славістыкі ў нашай краіне», якая засведчыла пра сябе яшчэ з часоў выдатнага даследчыка Яўхіма Карскага. Факт правядзення XV Міжнароднага з'езда славістаў значны для краіны: падзея можа даць новы стымул як для развіцця і пашырэння славістычных даследаванняў у нашай краіне, так і для прыцягнення увагі беларускага грамадства да праблем нацыянальна-культурнага жыцця дзяржавы ў XXI стагоддзі.

— На рубжы стагоддзяў мы сутыкнуліся з феноменам істотнага пашырэння славян-

скай прасторы. З аднаго боку, інтэнсіўна пашыраецца славянская прысутнасць у неславянскіх краінах, што ставіць на парадок дзяржавы шляхоў ўключэння славянскіх моў, культур і літаратуры ў неславянскае культурнае асяроддзе і іх захавання і развіцця ў гэтым асяроддзе. — сказаў Аляксандр Лукашанец.

— З другога боку, відочным фактам стала на рубжы стагоддзяў так званая ўнутрыславянскае пашырэнне. Гэта звязана са з'яўленнем на карце Еўропы новых славянскіх дзяржаў, што непасрэдна прывяло да фарміравання новых славянскіх літаратурных моў, новых славянскіх літаратур і культурнай дыферэнцыяцыі... **СТАР 4**

ЦЫТАТА ДНЯ

Намеснік начальніка Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь Аляксандр ДУХОВНИК:

«Суму за шкоду, нанесеную прыродзе, плануецца наявіць прыкладна ў 3 разы. Згодна з дзейнымі нормамі, памер нанесенага прыродзе ўронку за незаконную зобавічу лася складае Вр9,5 млн. Набыццё ў краме такой якасці мяса абавязкова браканьерства выгадна. Мы прапанавалі наявіць таксы настолькі, каб у браканьераў адпала жаданне страляць».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 22.08.2013 г.

Долар ЗША	8920,00
Еўра	11950,00
Рас. руб.	270,50
Укр. грыўня	1097,00

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+18°
Віцебск	+25°
Гомель	+27°
Гродна	+18°
Магілёў	+27°
Мінск	+26°

Погляд БЫЦЬ ЦІ НЕ БЫЦЬ НІЖНЯЙ ПЛАНЦЫ НА ЦТ?

Аляксандр — выпускнік школы ўзору 2013 года. Будучую прафесію, як і многія яго сябры, стаў выбіраць бліжэй да заканчэння адзінацатага класа. Але больш правільна будзе сказаць, што прафесійную будучыню хлопцёў вызначае не самастойна, а за яго гэта зрабілі бацькі. Паколькі бацька Аляксандра яшчэ ў саветцкія часы вучыўся ў радыётэхнічным інстытуце (цяперашні БДУП), то на сямейным саветае было вырашана, што і сын таксама пойдзе па той жа сцежцы — атрымліваць вышэйшую тэхнічную адукацыю. Тым больш што сам хлопцёк ніякіх сваіх прафесійных прыхільнасцяў так і не агучыў. БДУП, БНТУ ці яшчэ нейкая ВНУ — для яго прынцыповае розніцы не існавала. Маўляў, куды бацькі скажуць, туды і пайду. Праўда, як высветлілася крыху пазней, для таго, каб стаць студэнтам БДУП, трэба мець у сяртыфікатах сярэднюю адукацыю, а гэтага ў Аляксандра ў той момант не было. А там чакала расчараванне: былі Аляксандра не дазволілі яму прысціць нават на платнае навучанне. Між іншым, калі б Міністэрства адукацыі не павысіла ў гэтым годзе мінімальны парог на ЦТ, можна не сумнявацца, што ў якой-небудзь ВНУ абыякава б знайшлася спецыяльнасць, куды хлопцёк прайшоў бы нават са сваімі баламі. А самае паказальнае ў гэтай гісторыі тое, што ніякіх іншых варыянтаў, акрамя атрымання вышэйшай адукацыі, у сям'і нават не разглядалася. І раптам (якая неспадзяванка!) дваіны удар або дваіны «пралёт» — спатчатку мима ўніверсітэта, а затым — і міма каледжа.

Дэвальвацыя дыплама

Хачелася б нагадаць, што пасля адмены ў 2008 годзе ніжняга парогу для прэтэндэнтаў на студэнцкі білет многія хваляваліся: а ці не здарыцца так, што на студэнцкую лаўку змогуць трапіць уладальнікі самых нізкіх балаў, бо тэарэтычна прэтэндэнтаў на званне студэнта маглі ўсе ахвотныя, якія набралі на ЦТ 1 бал і больш. І ці не стане вышэйшая адукацыя даступнай усім ахвотным, асабліва тым, у каго ёсць сродкі, каб аплачваць сваё навучанне? Хоць у гэта калісьці мала верылася, тым не менш тэорыя пераўтварылася ў практыку. Пры наўняўці сваіх абавязкаў прыёмныя камісіі не мелі права адмовіць абітурыентам у залічэнні, таму ў спісах залічальных сталі знаходзіць сябе ў тым ліку і выпускнікі, якія мелі ў школьных атэстатах «двойкі» па дзесцібальнай шкале, і нават уладальнікі аднаго бала ў сяртыфікатах. **СТАР 2**

Сустрэча без абцасаў «СЯБРЫ КАЗАЛІ: «ЛЕРА, ЗНІМІ РУЖОВЫЯ АКУЛЯРЫ!»

У кабінце старшыні праўлення грамадскага аб'яднання «Адпачынак і вясцы» Валерыі КЛІЦУНОВАЙ у вочы кінуўся партрэт Яўгена Будзінаса, які заснаваў музей старадаўніх рамёстваў у Дудутках. Пасля смерці мужа Валерыя распаўсюдзіла ідэю «Дудутак» на ўсю краіну. Сёння менавіта з прозвішчам гэтай незалежнай, расучай, амбіцыйнай жанчыны звязана нараджэнне сельскага турызму ў Беларусі.

Пра млын, ружовыя акуліяры і зялёнага пеўніка

Складана было нават уявіць, што я, карэнная гараджанка, некалі буду займацца адраджэннем вёскі. Але нарадзілася дзіця, і Будзінас набыў дом у Дудутках. Спачатку мы з дзіцем пераездзілі туды выключна на лета. Пасля таго, як муж стварыў паліграфічную фірму, атрымаў 200 гектараў зямлі і пачаў будаваць «Дудуткі», сама не заўважыла, як стала праводзіць у вёсцы 6 месяцаў у годзе. Гэта цяпер я ўспрымаю горад выключна як месца для працы. Сапраўднае жыццё для мяне пачынаецца за межамі горада. Большасць людзей з узростам таксама да гэтага прыходзіць.

Партрэт гэты (паказвае на сцяну) Будзінасу падарыў сам Уладзімір Стальмашонак. Намалюваў мужа мастак на фоне млына ў Дудутках невыпадкова. Бо ідэя зрабіць гэты музей належыць менавіта Будзінасу. Я, ужо будучы жамукам, уцягнулася ў справу. Пісала экскурсіі, прыяблявала турыстаў... Мы «раскруцілі» гэты ўнікальны аб'ект. Але пасля даялося ад яго пазбавіцца, можна сказаць, не па сваёй волі. У «Дудутках» цяпер новы гаспадар. Ён, нічога не магу сказаць, развівае музей, досыць шмат укладае ў інфраструктуру, уводзіць новыя аб'екты. Я шчыра радуюся, што дзешчана Будзінаса жыве і карыстаецца папулярнасцю. **СТАР 3**

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

У ЛАТВІ АНАНСАВАЛІ СТВАРЭННЕ ЦЫГАНСКІХ ПАСЁЛКАЎ

Цыганскія пасёлкі могуць з'явіцца ў Латвіі ўжо ў 2016 годзе. Пра гэта ў эфіры «Латвійскага Радыё-4» заявіў вярхоўны камісар міжнароднага саюза цыганой Нормунд Рудзевіч. Ён перакананы, што гэтая ідэя дапаможа захаванню цыганскай супольнасці, мовы і культуры.

Жыхары такіх пасёлкаў, па словах Рудзевіча, маглі б займацца прадпрыемлівай дзейнасцю — напрыклад, здыбачай торфу і сапрапелю або глыбокай замарозкай прадуктаў харчавання. Пры гэтым яны павіны будыць прытрымлівацца цыганскіх законаў і падпарадкоўвацца радзе старэйшын. Рэалізаваць праект плануецца на грошы еўрапейскіх фондаў. Паводле інфармацыі Рудзевіча, усяго на тэрыторыі Латвіі можна быць створана тры-чатыры цыганскія пасёлкі. З 2007 па 2012 гады Еўрасаюз выдзеліў на праграмы па памнашэнні сацыяльнай адчужанасці цыганой у Латвіі каля аднаго мільёна латаў (1,4 мільёна еўра).

ТУФЛІ НА АБЦАСЕ МОЦНА ШКОДЗЯЦЬ НАГАМ

Вядома, што абутак на высокім абцасе негатыўна ўплывае на здароўе жаночых ног. Па словах хірурга-арталеда з Каралеўскага нацыянальнага артапедычнага шпіталю ў Стэнмары Эндзі Голдберга, у такім абутку ўся вага цела пераносіцца на палцы ног. Гэта пагражае развіццём артрыту, утварэннем гузоў на палцах і адхіленнем, вядомым як кніпрорытэ палцы, піша News Track India. Голдберг выкарыстаў спецыяльны сканар, каб зразумецць рэальную ступень пашкодвання, выкліканых нашэканнем абутку на абцасе. Аказалася, пашкоджанні значна складаней і цяжэй, чым меркавалася раней. Такім чынам, пры наяўнасці высокага абцаса палцы здрушваюцца ў туфлях.

Ступень пашкоджанняў напраму залежыць ад таго, на колькі вузкі насок на абутку. Голдберг падкрэслівае: абутак на абцасе можа насяць на працягу 1-2 годзін. Але калі жанчына носіць яго на працягу васьмігадзіннага працоўнага дня (і гэта працягваецца шмат гадоў), то яе адназначна чакаюць праблемы.

ISSN 1990 - 763X

1 5 1 5 6 2

9 7 7 1 9 0 0 7 6 3 0 0 8

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

АД ААН ЗАПАТРАБАВАЛІ ПРАВЕРЫЦЬ ІНФАРМАЦЫЮ АБ ХІМІчнай АТАЦЫ У СІРЫ

Генеральны сакратар Лігі арабскіх дзяржаў Набіль аль-Арабі запатрабаваў ад інспектараў ААН па хімічнай зброі, якія працуюць у Сірыі, неадкладна правесці наведальнікі аб масіраванай хімічнай атацы ў прыгарадах Дамаска, паведамляе Agence France-Presse. На думку аль-Арабі, інспектары павіны тэрмінова адправіцца ў раён Усходняга Гута, дзе, па паведамленнях відавочцаў, не менш за 650 чалавек былі забіты нейкім нервово-паралітычным газам.

Лідары сірыйскай апазіцыі, якая дзейнічае за межамі краіны, запатрабавалі тэрміновага склікання Савета бяспекі ААН для абмеркавання сітуацыі, якая склалася. На аматарскіх відэакадрах, прадаманстраваных у прамым эфіры тэлеканала «Аль-Джазіра», былі паказаны сцэны смертных людзей, сярод якіх было мноства дзяцей і жанчын, без бачных пашкоджанняў на целе. На запісах з мясцовых балюні паказалі людзей з пенай ля рота, якія б'юцца ў канвульсіях і задышкаюцца. Сярод гэтых пацыентаў таксама шмат дзяцей. Сірыйскі ўрад абверг звесткі аб выкарыстанні хімічнай зброі ў прыгарадах Дамаска. Дзяржаўнае тэлебачанне назвала распаўсюджванне гэтай інфармацыі правакацыяй.

КОРАТКА

У Мылным саюзе ўводзіцца часовае ўвазнае пошліна на асобныя віды гадзінікаў. У адпаведнасці з гэтым расшэнем яна складзе 10 працэнтаў ад мылнага кошту, але не менш як 4 еўра за 1 шт.

Фестываль сярэдневаковай культуры «Гальшанскі замак-2013» прайдзе каля сцен легендарнага замка ў Ашмянскім раёне 24 жніўня.

У лясным масіве Верхнядзвінскага раёна заблукалі двое грыбнікоў. Да веча аднаму з мужчын удалося выйсці да людзей, пашукаў другога працягнуўся і на наступны дзень. Знайсці гора-грыбніка атрымаўся дзякуючы прафесіяналізму інструктара службовых сабак аддзела памежнай службы «Верхнядзвінск». Мужчыну, які заблукваў, выявіла нямецкая аўчарка Іраклі.

У гэтым годзе 6 тыс. 261 замежны грамадзянін прыцягнуты на працу ў Мінск па працоўных дагаворах. Большасць замежнікаў, якія працуюць у Мінску, — грамадзяне Кітая (33% агульнай колькасцы), Узбекістана, Літвы, Латвіі, Турцыі. Каля 70% замежнікаў, якія прыехалі на працу ў Мінск, заняты ў будаўнічай сферы.

Вопытным шляхам

ВЯЧЭРА НЕ «ПА-НАШАМУ»...

Карэспандэнт «Звязды» паспрабавала высветліць, як пачувае сябе іншаземны гасць у беларускіх кавярнях

Праз некалькі месяцаў беларускую сталіцу напоўняць турысты з усяго свету, якія прыедуць назіраць за гульнямі чэмпіянату свету па хакеі — 2014. Толькі вось, акрамя відвішчаў, кожны чалавек рана ці позна няўмольна пачынае хацець «хлеба». У Мінску ёсць дзе пачаствацца. Але ці так проста гэта атрымаецца ў іншаземцы, які не гаворыць ні на беларускай, ні на рускай мовах? Каб высветліць гэта, мы вырашылі правесці невялічкі эксперымент. Дапамагчы згадзілася Дзіна Грыцкевіч, спецыяліст па міжкультурнай камунікацыі ў сферы міжнароднага турызму і перакладчык. Яна ўобразе турысткі з Германіі наведвала некалькі папулярных сталічных кавярняў і падзялілася сваімі ўрачэннямі ад убачанага...

«Бедныя іншаземцы...»

...У маёй сумцы ляжыць дыктафон і прыкладны варыянт пытанняў для афіцыянтаў, а ў душы — не надта прыемнае хваляванне. А раптам яны ўсё зразуумеюць? Вось і канец эксперыменту! З гэтымі адчуваннямі я перадаю дыктафон і лістак Дзіне і тлумачу «план дзьянення». Мы ўваходзім ва ўсе кавярні асобна, сядзем за рознымі столікамі, але з такой умовай, каб добра бачыць адна адну. Дзіна трымае ўключаны дыктафон у сваёй сумцы, што б ні здарылася, іграе ролю іншаземнай турысткі да апошняга. А я дзесьці побач назіраю за ўсім гэтым і, па магчымасці, фатаграфую. Мая «калега па эксперыменце» свабодна валодае нямецкай і англійскай мовамі. Мы вырашылі, што Дзіна будзе турысткай з Германіі, якая крыху размаўляе па-англійску... **СТАР 3**

СТАР 3